

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

XXXVII. Vtile non debet per inutile vitiari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

Everard. *Legal. arg. loco à vi Fictiōis n. 4.*
& Gonzalez *ad Reg. 8. Cancell. gloss. 51.*
num. 18.

9. Neque hanc effectuum communio-
nem excludit; quòd, ut dictum, rei pos-
sessor directà, dolo possidere desinens uti-
li duntaxat actione conveniatur; quòd
adversus illum ad rem ipsam, adversus i-
stum ad æstimationem consequendam a-
gatur; quòd possessio etiam malæ fidei
legis beneficiò defendatur, & adversus
non dominum habeat exceptionem: is
autem, qui dolo possidere desit, neque
adversus dominum, neque adversus non
dominum actione aliòve Juris beneficiò
adjuvetur; facilis enim ad hæc responsio
est; quia Imprimis, licet utilis & directà
actio origine differant, in rem tamen u-
traque tendit eò solum discrimine; quòd
directà semper res penes reum conventum
existens; utili autem actione vincenti a-
liquando sola æstimatio adjudicetur;
quòd res ipsa non amplius existat, aut ne-
queat haberi. Deinde; quia possessor ad-
versus non dominum ideo solum defen-
ditur; quòd in pari causa melior sit con-
ditio possidentis, *Reg. In pari 65. in 6. &c.*
si de actoris jure certò constet, possidentis
jus non attendatur, *l. fin. C. de R. V.* Cùm
ergo is, qui dolo possidere desit, non
possideat, non melior ipse, quàm non
domini conditio; ac proinde nec ratio est,
cur ipsi assitit Jus; quia hoc non possiden-
ti non assitit, nisi adversus eum, contra
quem munitus est actione, quã dolo pos-
sidere desinens destituitur; cùm actio-
nem ex dolo & improbitate sua consequi
non possit, *l. Itaque 12. §. 1. ff. de Furtis.*
Demum; quia rem dolo possidere desinens
pro possessore solummodo in suum in-
commodum, non etiam in commodum
habetur, *Strein. bic n. 3. in fine.*

☞ (O) ☞

REGULA XXXVII.

*Utile non debet per Inutile vi-
tiari.*

SUMMARIUM.

1. *Utile hic dicitur, quod validum &c.*
est.
2. *Sensus & ratio Regule.*
3. *Qua in omni materia locum habet.*
4. *Si utile ab inutili separabile sit.*
5. *Et sine isto subsistere possit.*
6. *Solacismus vitat omnes partes Re-
scripti.*

Utile hæc locò est; quod, spectatã
tam naturã suã, quàm Juris di-
spositione, validum aptumque
est ad aliquid validè agendum;
& contrã inutile, quod invalidum & ad
aliquid validè efficiendum ineptum est, ex
mente Baldi *Lib. 2. Feud. tit. 34. V. Si-
militer.*

Quare Regulæ istius sensus est, *Id.*
quod in se utile sive jure validum, aut ad
aliquid efficiendum aptum est, valorem &
vim suam non amittit, alicujus inutilis
Jurisque invalidi & inepti accessione sive
adjunctione. Ratio est; quia actuum ea
interpretatio faciendã & aliis præferendã
est, quã valeant potius, quàm pereant, *c.*
Abbate 25. de V. S. & l. Quoties 12. ff. de
Reb. dub. adeò; ut, quæ militat pro valore
actûs, aliarum interpretationum Regina
dicatur, Mantica Lib. 12. de Conject. ultim.
volunt. tit. 17. n. 13. Neque id immeri-
tò; quia sic vel maximè congruet agentium
intentioni; cùm non faciliè quem re-
perire sit, qui judicia & actus suos valore
destitui: sed eos omnes habere vim atque
effectum fortiri velint; atque idcirco,
cùm aliquid agunt, si quid inutile accedat,
vel ad-

l i i

vel ad-

vel addatur, id actorum suorum valori non nocere, vel pro eorum conservatione omnino rejicere voluisse, præsumantur.

3. Sic accepta Regula latissimè diffunditur; cum ferè in omni, tam Ecclesiastica & spirituali, quàm prophana materia, & in humanis actibus pene omnibus procedat; sic enim, si Prælati electioni interfit Canonicus excommunicatus, licet ipsus, tanquam spiritualis officii actuali exercitiò privati, irrita: valida tamen sunt suffragia aliorum non censuratum, saltem si contra excommunicatum sint protestati; ut majoris eorum partis in unum conspirantibus suffragiis celebrata electio subsistat, *c. Consiuetus 23. de Appellat.* & electio Canonica confirmationis non canonice & invalidæ accessione valorem suum non amittit, *c. Si confirmationem 39. de Elect.* in 6. Sic concessio Indulgentiæ, ab Episcopo extensa ultra tempus unius anni à Jure permissum, *c. Cum ex eo 14. V. Ad hac, de Penit. & remiss.* invalida solummodo quoad excessum, & quoad annum valida est, *c. fin. eadem Rubr. in 6.* & manumissio servi Ecclesiæ cum istius bonorum ipsi ab Episcopo facta donatione valida est: quantumvis si viginti solidos excedat, quoad excessum Jure non subsistat, *can. Si quos de Servis, 12. q. 2.* Sic emphyteusis Ecclesiastica in tertiam & quartam generationem concessa, nulla quoad quartam, & firma est quoad tertiam Jure permissam, *Novell. 7. cap. 3. §. Quod autem:* eodemque modo rei Ecclesiæ immobilis locatio antiquè ad tria novennia, *Glossa fin. in Clement. 1. de Reb. Eccles. alien. recentiori Jure ad tria triennia distincta Extravag. Ambitiosa, inter com. eadem Rubricâ eodem die uni vel diversis facta quoad primum sustinetur, licet invalida sit quoad duo novennia vel triennia posteriora per tradita Lib. 3. tit. 18. n. 8. & 9.*

Simili modò donatio inter vivos 500. solidos excedens & absque insinuatione facta firma est, quoad summam Jure permissam, & quoad solum excessum vitatur, *l. Sancimus 34. C. de Donationibus & testamentum, ex causa præteritionis vel exheredationis irritum, quoad cætera firmum manet, Auth. fin. C. de Liber. præterit.* Sic demum duobus tutoribus, verò & falsò, contrahendi auctoritatem accommodantibus pupillo, contractus ab isto initus valet, falsi accessione veri tutoris auctoritatem non infirmante, *l. 1. §. 3. ff. Quod falso tut.*

Sicut hæc & similes pro Regula, sic contra istam militant instantiæ aliæ ex lute depromptæ; nam actus legitimos conditionis vel diei adjectione vitari, *Regula est 50. infra* declaranda; electio à clericis una cum laicis celebrata in totum nulla est, quantumvis clericorum major pars convenerit in unum, *c. Messana 56. de Elect.* Simili modò in totum corruit compromissum in duos, quorum unus arbiter esse non potest, *l. Padius 7. ff. de Arbit.* In decreto judicis, aliquem in possessione mittentis pro debito, partim vero, partim falso, *l. 1. §. 5. Ne vis fiat ei &c.* quia decretum judicis individuum est, *Bruneman. in l. cit. n. 11.* Instipulationibus quoque inutilis responsio vim adimit interrogationi; ut ista, etiamsi utilis sit, stipulationem & obligationem non inducat, *l. 1. §. 3. ff. de V. O. &c.* Verùm hæc & similes instantiæ penitus inspectæ Regulam non petunt; cum ista de rebus & actibus dividualis, & utilis ab inutili separationem admittentibus procedat: non de individualis sive talibus, qui vel ex natura rei, quod partibus non consent: vel propter formam, ad substantiam & valorem actus duo simul, vel alicujus absentiam exigentem: vel propter dependentiam sive unius cum altero necessariam connexionem, vel

nem; vel ex dispositione Juris aut agentium voluntate separari eorumque unum sine altero consistere non possunt, ut cum Glossa & Viviano *hic*, Alciato *in l. Soluendo 114. ff. de V. S.* observant Covarruvias *Lib. 2. var. cap. 15. n. 5.* Sarmiento *Lib. 3. Select. cap. & Molina de Primogen. Lib. 1. cap. 21. n. 5.* Cùm ergo diei vel conditionis adjectio actus legitimi formam destruat, ut *ad cit. Reg. 40.* dicitur: eamque & Canonica electionis substantiam accessio laicorum ad clericos, & utili interrogationi non congrua sive inutilis responsio substantiam stipulationis tollat: & ex agentium seu compromittentium voluntate compromissum in duos, altero deficiente, non subsistat, mirum non est; quòd in his & rebus individuis aliis utile ab inutili, à quo separari non potest, vitietur.

5. Ex hujusmodi causis Regulæ locus etiam non est in duobus delegatis, quorum unus ex causa suspicionis approbata recusatus est; cùm alter, recusato quasi collega adjunctus, nihil agat, *c. Cùm super 23. de Offic. deleg.* quòd condelegatus ipsa suspicionis approbatione amiserit jurisdictionem, ex rescripto sibi competentem, *c. Judex 5. V. Post recusationem, eadem Rubr. in 6.* In sententia judicis de summa jurisdictionem suam excedente (sine partium conventionem) pronuntiantis; cùm ejus sententia invalida sit etiam quoad summam minorem jurisdictioni suæ respondentem; quòd sententia super una eademque re lata valere pro aliqua, & pro alia parte non valere non possit, *l. In hoc 27. ff. Famil. hercis.* Peckius *hic n. 12.* In donatione bonorum omnium presentium simul ac futurorum; ea enim irrita est, licet solorum presentium, aut futurorum duntaxat bonorum donatio subsistat; quòd utroque donatio, si valeret, donatori adis-

meret facultatem testandi, Baldus *in l. fin. C. de Pacis & Gaill. Lib. 2. observat. 11. n. 10.*

6. Ex iisdem & speciali etiam ratione in totum irrita sunt rescripta sive literæ Apostolicæ in una parte continentes solacitum seu vitium constructionis, aut phrasin à stylo Curie alienam, *c. Ad audientiam 11. de Rescript.* quòd ex ejusmodi vitio oriatur vehemens suspicio ac præsumptio, literas à sede Apostolica non emanasse, ut *Lib. 1. tit. 3. n. 100.* est dictum. Deinde fidem & probandi vim omnem amittit testimonium, cujus parte aliqua falsa deprehenditur, *can. Pura 17. ibi, Totam testimonij fidem partis mendacio decolorat, 3. q. 9.* Demum instrumentum Notarii, unius partis falsitate comperta, totum corrui; ut partibus etiam separatis fides non habeatur, *arg. can. Si ad scripturas 7. dist. 9.* Glossa *fin. ibi, & in c. Quantò 5. V. Absentium, de Ita, qua à Prelat.* Ratio utriusque est; quòd fides testis ac notarii sit omnino indivisibilis, *arg. cann. cit.* ac proinde in una testimonii vel scripturæ parte apparens falsitas testimonii & instrumenti fidem totam labefaciet, & merito reddat suspectam, Peckius *hic n. 5.*

REGVLA XXXVIII.

Ex eo non debet quis fructum consequi, quod nisi exstitit impugnare.

SUMMARIUM.

1. Sensus & ratio Regula;
2. Que declaratur exemplis;
3. Exigit, impugnationem completam;
4. Voluntariam, factamque suo nomine;
5. Et contra eum, contra quem ex ea fructum consequi vult.

l i i 2

Explica-